

Utredning – möjligheten att komplettera Polisens arbete med kommunala ordningsvakter

Ansökan om förordnande enligt LOV 3, organisering och samverkan

Upprättad
Datum: 2020-09-24
Version: Sista versionen
Ansvarig:
Förvaltning: Stadskontoret
Avdelning/Enhet: Omvärld och näringsliv
Säkerhet och beredskap

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Ansökan om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt	5
1.1. Uppdrag.....	5
1.2. Bakgrund ordningsvaktens befogenheter.....	5
1.3. Förordnande – var får ordningsvakterna arbeta?.....	5
1.4. Vad krävs för att få tillstånd att använda sig av ordningsvakter vid ett förordnandeområde enligt 3 § lagen (1980:578) LOV 3-platser?	6
1.5. Vad har utredningen tagit hänsyn till när området för LOV 3 skulle väljas ut?	6
1.5.1. Brottsstatistik och händelserapporter	6
1.5.2. Problembild (över tid) – Möllevången	7
1.5.3. Förslag på LOV 3-område	8
2 Organisation av kommunala ordningsvakter	9
2.1. Uppdrag.....	9
2.2. Allmänna krav på ordningsvakter	9
2.2.1. Grundutbildning - Ordningsvakt	9
2.2.2. Krav på uniform för ordningsvakter	10
2.3. Kommunala ordningsvakter	10
2.3.1. Uppdrag och arbetsätt för kommunala ordningsvakter	11
2.3.2. Arbetsledning	11
2.3.3. Utbildning	11
2.3.4. Tjänstgöring	12
2.3.5. Kontakt med Arbetsledaren (Bevakningsbolaget)	13
2.3.6. Patruller	13
2.3.7. Uniformering och utrustning	13
2.3.8. Utsättningar (startsamtal)	13
2.3.9. Ingripanden av ordningsvakt	13
2.3.10. Säker plats	14
2.3.11. Kameraanvändning	14
2.3.12. Skyddsstädning	14
2.3.13. Felanmälan	14
2.3.14. Rapportering	14
2.4. Organisationstillhörighet för Kommunala ordningsvakter	15
2.4.1. Korta perspektivet.....	15
2.4.2. Långa perspektivet	15
2.5. Varumärket – kommunala ordningsvakter	15

2.6. Volym – kommunala ordningsvakter	16
2.6.1. Bevakning vardagar dag och kvällstid	16
2.6.2. Bevakning helg, dag och kvällstid	17
2.6.3. Bevakning storhelger, lönehelger och i samband med särskild händelse kopplat till området, dag och kvällstid	17
2.6.4. Uppstartskostnader Kommunala ordningsvakter	18
2.6.5. Avtalsnivåer - Kommunala ordningsvakter	18
2.7. Avtalets längd - LOU	18
2.8. Utvärdering av kommunala ordningsvakter	19
2.8.1. Följeforskning	19
2.8.2. Avtalsuppföljning	19
3 Organisering av gemensam samverkansarena avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser utifrån en samlad lägesbild kring LOV 3-området Möllevångstorget ..	20
3.1. Uppdraget	20
3.2. Allmänt - brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete i Malmö	20
3.2.1. Områdesutveckling – Möllevången	21
3.2.2. Business Improvement District – BID Möllevången	21
3.3. Samverkansarena – Möllevångstorget (LOV 3-området).....	21
3.3.1. Strategisk samverkan	22
3.3.2. Övergripande samverkan mellan strategisk och operativ nivå	22
3.4. Samlad strategisk lägesbild – Möllevångstorget (LOV 3 område)	24
3.5. Samlad operativ lägesbild Möllevångstorget (LOV 3-området).....	24
3.6. Information som återfinns i lägesbilder	25
3.7. Stadskontorets bedömning	26
3.7.1. Ansökan om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt	26
3.7.2. Organisation av kommunala ordningsvakter	26
3.7.3. Organisering av gemensam samverkansarena avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser utifrån en samlad lägesbild kring LOV 3-området Möllevångstorget	27
Referenser	28
Bilagor	.....

Sammanfattning

Utredningen har i samråd med berört lokalpolisområde (LPO) analyserat fram de geografiska gränserna för ett LOV 3 bevakningsområde. Hänsyn togs till brottsstatistik, händelserapporter och problembilden för området i stort. Förordnandeområdet som är aktuellt är Kristianstadsgatan (norr) Södra Parkgatan (öster), Sofielundsgatan (Söder) och Bergsgatan (Väster). Utredningen har i samråd med LPO och andra funktioner inom polisen (juridik) skrivit ihop en ansökan om tillstånd för LOV 3-bevakningsområde.

Vidare har utredningen samverkat med Polismyndigheten gällande arbetsätt för kommunala ordningsvakter samt tagit hänsyn till vad som beskrivs i ordningsvaktlagen och Polisens författningssamling så att de blir en effektiv resurs för polisen och för staden i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. För att tillsätta kommunala ordningsvakter ute på LOV 3-området finns tre olika alternativ att välja mellan. Utredningen har tagit hänsyn till tidsperspektivet och föreslår att kommunala ordningsvakter handlas om enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Utredningen har också utrett vilken organisatorisk tillhörighet de kommunala ordningsvakterna bör ha. För att planera och sedan sätta kommunala ordningsvakter krävs en resurs som har stor kunskap om ordningsvaktens arbetsätt, samverkan och erfarenhet av liknande projektet. Utredningen föreslår att en projektledare från säkerhet- och beredskap planerar och genomför projektet i det korta perspektivet dvs. under det första året därefter bör det slussas ut på en verksamhet som har liknande uppdrag. Det Utredningen föreslår Parkeringsövervakning i Malmö AB som den verksamhet som i det långa perspektivet tar över de kommunala ordningsvakterna.

För att kommunala ordningsvakter ska förmedla en positiv bild av Malmö stads brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete behövs det en strategi för hur vi bygger varumärket Malmö stads ”kommunala ordningsvakter”. Utredningen föreslår därför att det till projektgruppen knyts en resurs vars uppgift blir, att i samråd med gruppen ta fram en kommunikationsstrategi för projektet med kommunala ordningsvakter.

Utredningen har haft som ambition att hitta ett förslag där medborgare och besökare som vistas inom LOV 3-området ska se kommunala ordningsvakter inom 20:e-60:e minut. Detta kan uppnås genom en avtalsnivå med 4 ordningsvakter och 1 arbetsledare som nyttjas flexibelt utifrån händelser och över veckans dagar.

Projektet med kommunala ordningsvakter kommer utvecklas gradvis och motiverar en formativ som summativ utvärdering och föreslås genomföras som följeforskning. Avsikten är att se till att insatsen med kommunala ordningsvakter kan revideras vid behov och således bli mer ändamålsenlig i relation till målbilden. Utredningen föreslår att en sådan resurs knyts till projektet inledningsvis.

Slutligen har utredningen föreslagit en samordning av samverkansarenorna på både operativ som strategisk nivå. I de olika nivåerna ingår olika aktörer för att bidra till brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på LOV 3-området Möllevångstorget med intilliggande gator. Vid dessa samverkansmöten sammanställs samlade lägesbilder dvs. alla aktörers information till en. Utredningen föreslår att projektledaren tillsammans med projektgruppen för kommunala ordningsvakter tar fram ett förslag på innehåll i lägesbilden samt hur den kan presenteras i en kartbild.

1 Ansökan om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt

1.1 Uppdrag

Efter ett beslut i Kommunfullmäktige 200227 §44 återrapportering – uppdragsdirektiv i budget 2019 – i dialog med Polisen utreda möjligheten att komplettera Polisens arbete med kommunala ordningsvakter, gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att ansöka om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt i samråd med Polisen.

- I samråd med berört lokalpolisområde (LPO) analysera fram de geografiska gränserna för LOV 3 bevakningsområde.
- I samråd med LPO och andra berörda funktioner inom polisen (juridik) ansöka om tillstånd för kommunala ordningsvakter att verka inom det framanalyserade LOV 3 bevakningsområdet

1.2 Bakgrund ordningsvaktens befogenheter

Ordningsvakter lyder under Polismyndigheten och är skyldiga att lyda polisens order som rör tjänsten som ordningsvakt. Ordningsvakter har rapporteringsskyldighet gentemot polisen och ska lämna rapport när de får kännedom om brott.

Ordningsvakter har begränsade polisiära befogenheter och får omhänderta personer som är berusade, uppträder störande på allmän plats eller utgör fara för sig själv eller någon annan. Detsamma gäller om en sådan åtgärd behövs för att en straffbelagd handling ska kunna avvärras. Ordningsvakter utbildas och förordnas av polisen, som också sköter tillsynen av dem.

I första hand ska ordningsvakten försöka prata personer tillrätta, men får använda våld om uppgiften inte kan lösas på annat sätt. Det får inte vara fråga om mera våld än vad som är nödvändigt för att lösa uppgiften. Batong och handfängsel är vanlig utrustning.

1.3 Förordnande – var får ordningsvakter arbeta?

För att ordningsvakter ska kunna användas inom ett bevakningsområde måste det finnas ett förordnande. Nedan finns tre exempel på sådana;

Förordnandeområde enligt 2 § lagen (1980:578) om ordningsvakter

1. allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617) och cirkusföreställningar,
2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § ordningslagen,
3. bad- eller campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till, eller
4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat serveras till allmänheten med tillstånd enligt 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622). Lag (2019:348).

Förordnandeområde enligt 2 a eller 2 b §§ lagen (1980:578) om ordningsvakter

2 a § Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroll i domstolar enligt vad som anges i lagen (1981:1064) om säkerhetskontroll i domstol. Lag (2001:179).

2 b § Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroll enligt lagen (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och regioner och enligt lagen (2018:1974) om säkerhetskontroll vid Sametingets offentliga sammanträden. Lag (2019:856)

Förordnande enligt 3 § lagen (1980:578) om ordningsvakter

3 § Om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt, får ordningsvakter förordnas även i annat fall än som avses i 2–2 b §§. Lag (2010:295).

1.4 Vad krävs för att få tillstånd att använda sig av ordningsvakter vid ett förordnandeområde enligt 3 § lagen (1980:578) LOV 3-platser?

För att ett särskilt behov ska föreligga krävs att platsen är utsatt för ordningsstörningar eller på goda grunder kan antas komma att utsättas för sådana. Som underlag för denna bedömning kan läggas observationer, brottsstatistik, erfarenhet av brottslighet eller andra ordningsstörningar vid liknande platser, antalet omhändertagna personer, trygghetsmätningar med mera. Polismyndigheten kan här beakta de berättigade krav som allmänheten, kommuner och enskilda har på att allmän ordning upprätthålls.

Innan ett beslut enligt 3 § lagen om ordningsvakter ska hänsyn till den övergripande lägesbild som finns vid berört lokalpolisområde (LPO) avseende vilka planer, åtgärder och metoder som tagits fram för att möta bland annat ordningsstörningar i aktuellt område. Berört LPO bör därför beredas möjlighet att delta i beredning av ärende som gäller tillstånd enligt § 3 lagen om ordningsvakter inom det egna geografiska ansvarsområdet samt underrättas när tillstånd medgivits. Detta i syfte att säkerställa att användandet av ordningsvakter blir en effektiv resurs i att stödja det arbetet, samt verka för att berörda ordningsvakter kan arbeta i nära samverkan med Polismyndigheten och i enlighet med de metoder som polisen ser som framgångsfaktorer.

1.5 Vad har utredningen tagit hänsyn till när området för LOV 3 skulle väljas ut?

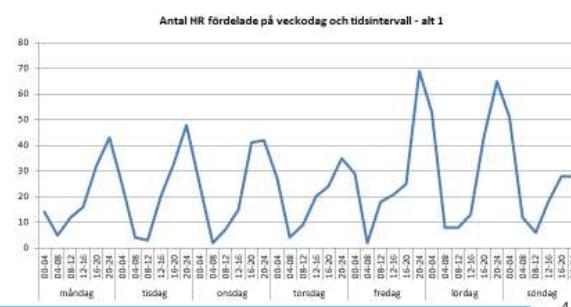
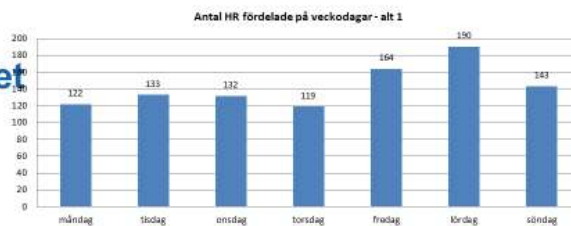
Utredningen har tagit hänsyn till om det i Malmö stad finns ett särskilt område som är utsatt för ordningsstörningar eller på goda grunder kan antas komma att utsättas för sådana. Som underlag för denna bedömning har observationer, brottsstatistik, erfarenhet av brottslighet och andra ordningsstörningar vid liknande platser, antalet omhändertagna personer, trygghetsmätningar mm.

1.5.1 Brottsstatistik och händelserapporter

När utredningen samrått med Polisen kring brottsstatistik och händelserapporter knutna till olika område så sticker ett område ut mer än andra. Möllevångstorget med intilliggande gator.

Alternativ Möllevångstorget

Relevanta händelskoder	Antal
KONTROLL PERSON/FORDON	579
FYLLEN	103
BILÅ	82
NARKOTIKABROT	67
MISSHANDL	40
STÖLD ANNAN	24
ÖFREGANDE/FÖRARGELSE	19
PERSON ÖMHÄNDERTAGEN	14
OLAGA MOT	13
POLISINSATS/KOMMENDERING	10
BEVAKNINGSPPDRAG	6
SKADEGÖRELSE	5
RÅN ÖVRIGT	5
SPECIALSTRÄFFRÅTT ÖVRIGA	5
ÖL LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFT	4
VÅLD/HOT TJÄNSTEMAN	3
ÖFÖG BARN/UNGDOM	3
SKOTTLÖSNING	3
LARM INBROT	3
STÖLD/INBROT	3
LARM ÖVRIGT EJ ENL LARMLAGEN	2
KNIVLAGEN	2
LARM ÖVERFALL	2
RÅN VAPNAT	2
BOMBHOT	1
VAPENLAGEN	1
Totalsumma	1003

1.5.2 Problembild (över tid) – Möllevången

Utredningen även beaktat om det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt dvs hur boende, besökare och näringsidkare uppfattar området och synen på att allmän ordning upprätthålls.

Polisens trygghetsmätning från 2018¹ visar en fortsatt upplevd känsla av otrygghet i Möllevångsområdet, trots att den faktiska brottsligheten på vissa utsatta platser har minskat. Det är främst kvinnor som upplever otrygghet och som avstår från aktiviteter utomhus med anledning av detta. Med anledning av upplevd otrygghet har polisen ett medborgarlöfte för stadsområde Innerstaden med fokus på delområdet Möllevången. På polisens sida om medborgarlöften för Möllevången skriver man att: ”Den största bidragande orsaken till att den upplevda otryggheten fortfarande är hög är den utbredda narkotikahandel som trots aktiva insatser från polisen bedrivs i området. Men också oron att utsättas för överfall eller våldsbrott i närområdet bidrar till upplevd otrygghet. Även nedskräpning, skadegörelse samt bilister som bryter mot trafikregler och kör för fort är bidragande orsaker till otryggheten. Även 2019 års trygghetsmätning² visar oron ökar på Möllevången för att vistas ute på kvällstid och de boende upplever problem med narkotikaförsäljning. Polisens trygghetsmätning (Brott i allmänhet) visar samtidigt att brottsligheten i området minskat kring flertalet brott sedan 2016 men att brottsligheten är fortsatt högre i området än i andra delar av Malmö.

De flesta boende upplever att människor är trevliga och hjälpsamma och att man lär sig mer om andra kulturer. Området beskrivs som en bra plats att bo på, dock inte för barnfamiljer. Det negativa som sker i området är oftast förknippat med mörker och väl utvalda platser. Flera av de boende berättar att de har bevittnat kriminalitet och att det kan vara svårt att ingripa då man tänker på sin egen säkerhet också. Flera boende i området kopplar ihop knarkhandel och kriminalitet med 20 personer som inte bor i området, då det centrala läget gör att människor från alla delar av staden och landet samlas där med anledning av nöjeslivet och trafikförbindelser. Flera boende uppger att de kan se att det har blivit bättre i området efter att polisen har haft satsningar, men då flyttas kriminaliteten några kvarter längre bort. Området upplevs som smutsigt och trist men boende anser att det även finns platser som bjuder på underhållning och en paus

¹ NTU (2018), Nationella trygghetsundersökningen

² NTU (2019:11), Nationella trygghetsundersökningen

från en hektisk vardag. Några boende kan se att det finns mycket i området som är inbjudande för småbarnsfamiljer som inte kostar pengar. En boende berättar att hon ofta ser personal som städar gator och torg och försöker hålla utemiljön ren, men att de boende måste upprätthålla det. Hon berättar vidare att hon upplever att folk inte känner ansvar för sitt område. Om de boende kunde ändra på något skulle det vara fler poliser och tjänstepersoner ute, mindre trafikerade vägar samt att de boende får påverka utformningen av stadsdelen³.

Både förskolan och grundskolan berättar att det pågår narkotikahandel i samband med lämning och hämtning av barn. Både förskolorna och grundskolorna upplever att pedagogerna regelbundet hittar spår efter narkotikamissbruk; de hittar kanyler, tabletter och zip-line påsar.

Polisen uppger att de har haft satsningar i området som har lett till att narkotikahandeln flyttades till andra områden. De uppger att svårigheten är att få langare och köpare från gatan då omyndiga personer som köper och säljer narkotika inte blir frihetsberövade under längre tid utan får komma hem ganska snart efter misstanken om brott. Efter torghandeln är det inget som händer på Möllevångstorget, narkotikahandeln blir väl synlig och oftast är det samma personer som rör sig där. En förening som arbetar i området säger att det blir en utmaning när de unga vill hitta på något och beger sig till torget för att endast mötas av narkotikaförsäljning eller bruk av narkotika.

1.5.3 Förslag på LOV3 -område

Området utgörs av de ytor som allmänheten äger tillträde till. Området omfattar inte de platser dit allmänheten normalt sett inte äger tillträdet till, så som bostadshus och liknande platser. Förordnandeområdet avgränsas av de inritade området såsom trottoar, vägbanor och torg i enlighet med kartan nedan. Kristianstadsgatan (norr) Södra Parkgatan (öster), Sofielundsgatan (Söder) och Bergsgatan (Väster).

Utredningen förespråkar att börja i nedanstående område och efter ett år (då avtalstiden är 18 månader med möjlighet att förlängning) utvärdera insatsens effekt och kompbilitet med redan befintliga trygghetsskapande insatser i staden.

³ Områdesprofil (2018), Möllevången, Rådmanvången, Södervärn, Allmänna sjukhusområdet

2 Organisation av kommunala ordningsvakter

2.1 Uppdrag

Efter ett beslut i Kommunfullmäktige 2020-02-27 § 44 återrapportering – uppdragsdirektiv i budget 2019 – i dialog med Polisen utreda möjligheten att komplettera Polisens arbete med kommunala ordningsvakter, gavs Kommunstyrelsen i uppdrag att i samverkan med Polisområde Malmö utreda och föreslå lämplig organisation av kommunala ordningsvakter.

Utredningen ska utreda och föreslå lämplig organisation av kommunala ordningsvakter för att tillse att Polismyndighetens krav på ordningsvakter gällande att upprätthålla allmän ordning samt den lydads- och rapporteringsplikt ordningsvakter har till polisen uppfylls.

- I samverkan med Polismyndigheten ta fram förslag på ett arbetssätt för kommunala ordningsvakter så att det blir en effektiv resurs för polisen och staden i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet
- Ge förslag utifrån kort som långt tidsperspektiv på organisatorisk tillhörighet för kommunala ordningsvakter, d.v.s. var den verksamheten bäst lämpar sig inom Malmö stad.

2.2 Allmänna krav på ordningsvakter

Det är polisen som utbildar, förordnar och sköter tillsynen av ordningsvakter. Ordningstvaktens arbetsuppgifter är komplexa. Utöver laglydnadskravet i 4 § lagen om ordningsvakter ställer polisen lämplighetskrav på egenskaper och förmågor för att kunna ta till sig utbildningen och därefter kunna utföra uppdraget professionellt.

Förutom de allmänna kraven på laglydnad genomgår sökande ett test som består av tre delar:

- Fysiskt test som består av att springa 2000 meter på max 12 minuter och lyfta och dra en 77 kilo tung docka eller motsvarande belastning minst 15 meter.
- Språktest, för att visa att du behärskar svenska språket väl.
- Intervju, för en allmän bedömning av din lämplighet.

2.2.1 Grundutbildning - Ordningstvakt

Sökande ska inte ha blivit dömd för något brott inom de senaste fem åren. Det är främst de fem senaste åren som ligger till grund för om du ska antas eller inte till utbildningen⁴.

Grundutbildningen är 80 timmar. Polisen bedömer vem som är mest lämplig och får då gå grundutbildningen. Kostnaden för polisens ordningstvaktutbildning är 22 875 kronor⁵

Efter godkänd grundutbildning får ordningstvakten ett förordnande. Förordnandet gäller i tre år.

---

⁴ <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningstvakt-utbildning/grundutbildning-for-ordningsvakter/>

⁵ <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningstvakt-utbildning/>

Den som har gått grundutbildningen måste gå fortbildning vart tredje år för att få ett nytt ordningsvaktsförordnande. Det är bara Polismyndigheten som genomför fortbildning för ordningsvakter och kostnaden för fortbildningen är 8 000 kronor/ordningsvakt⁶.

2.2.2 Krav på uniform för ordningsvakter⁷

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter regleras det hur ordningsvakternas klädsel/huvudbonader ska se ut samt hur och var en logotype får/ska sitta⁸. Det är Polismyndighetens uppgift att kontrollera att ordningsvakter använder rätt uniform och utrustning⁹

2.3 Kommunala ordningsvakter

Kommunal ordningsvakt betyder ordningsvakter som patrullerar stadens offentliga rum i syfte att öka den sociala kontrollen och stärka individens trygghet. Det är däremot viktigt att förstå att begreppet kommunal ordningsvakt inte benämns i lag, det korrekta begreppet är ordningsvakt¹⁰. För att Malmö stad ska kunna ha kommunala ordningsvakter finns det tre olika perspektiv att beakta som gör att Malmö stad ska kunna tillsätta sådana;

- Rekrytera, utbilda och anställa egna ordningsvakter som saknar förordnande
- Anställa redan utbildade och verksamma ordningsvakter med förordnande som inte är anställda i ett bevakningsföretag (till exempel krogvakter)
- Upphandla ordningsvakter med förordnande enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) som är anställda av ett bevakningsföretag

Om Malmö stad ska rekrytera, utbilda och anställa egna ordningsvakter som inte är utbildade ordningsvakter krävs en separat utredning som bland annat utreder hur en sådan rekryteringsprocess ska se ut, vilka skyldigheter staden har som arbetsgivare för denna typ av anställning, om en kommun får bedriva vaktbolag samt huruvida en kommun kan och får konkurrera med näringsliv.

Likaså har utredningen resonerat kring att anställa (avlöna) redan utbildade och verksamma ordningsvakter med förordnande (s.k. krogvakter) som inte är anställda i ett bevakningsföretag utan frilansar mellan olika krogar. Denna möjlighet behöver också en särskild utredning för att fastställa hur ett delat uppdrag mellan olika uppdragsgivare påverkar kvaliteten på Malmö stads trygghetsskapande arbete men också utreda arbetsmiljöansvaret.

Utredningen har slutligen sett över möjligheten av att upphandla ordningsvakter med förordnande som är anställda av ett bevakningsföretag i enlighet med Lagen om offentlig upphandling (LOU). Utredningen kan konstatera att detta alternativ inte kräver någon särskild utredningen utan kan realiseras inom det tidsperspektiv som en upphandling kräver. Arbetsmiljöansvaret vid en LOU-upphandling ligger på det vaktbolag som vinner avtalet och inte på kommunen.

---

⁶ <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/fortbildning-for-ordningsvakter/>

⁷ <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/arbete-som-ordningsvakt/uniform-och-utrustning/>

⁸ FAP 670–1

⁹ 9 kap. 8 § FAP 670–1

¹⁰ Stadskontoret, (2019) I dialog med polisen utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter.

2.3.1 Uppdrag och arbetssätt för kommunala ordningsvakter

Trygghet är en upplevelse som bygger på flera faktorer. Risken att utsättas för brott är en bidragande faktor, men också andra förhållanden som överblicken av den fysiska miljön, belysning och närvaro av trygghetsskapande aktörer har betydelse¹¹.

En ökad närvaro av skola, socialtjänst, polis, annan socialtjänstpersonal, nattvandrare, väktare och ordningsvakter skapar trygghet i utsatta miljöer. Den preventiva insatsen med kommunala ordningsvakter bygger på en primär brottsprevention. Som med generella insatser riktar sig mot hela befolkningen i Malmö stad. Genom att påverka individer och speciella platser med målsättningen att minska möjliga kriminogena situationer.

Syftet är att genom trygghetsinvesteringar bidra till att öka och stärka samhällets trygghet och säkerhet. Polisen har ansvar för upprätthållandet av allmän ordning och brottsförebyggande arbetet och genom kommunalt anlidade ordningsvakter kommer dessa bidra till att stärka polisens i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

- Ordningsvakternas uppgift är att skapa trygghet genom synlighet, kontaktskapande dialog, förebyggande insatser, råd och anvisningar, allmän information och i viss mån utvändigt tillsyn av kommunala fastigheter inom LOV 3-området.
- Ordningsvakterna ska kunna gripa in när ordningsvakternas polisiära befogenheter behövs vid ordningsstörningar, som till exempel vid avvisningar, avlägsna, omhändertagande av personer som stör den allmänna ordningen i och med att de har ordningsvaktsförordnande.
- Ordningsvakterna ska också kunna gripa in när ordningsvakternas polisiära befogenheter behövs vid ordningsstörningar, som till exempel vid avvisningar och vid omhändertagande av personer i väntan på att polis kommer till platsen.
- Ordningsvakterna kan också ses som en resurs för Polismyndigheten vid olika särskilda händelser som inträffar inom området, som exempel olyckor, skjutningar, terrordåd mm. Ordningsvakterna kan då hjälpa till med till exempel utrymning, avspärning, sjukvård osv.

2.3.2 Arbetsledning av polisen

Ordningstvaktens uppgift är att medverka till att upprätthålla allmänna ordning. En polisman är ordningstvaktens förman och är skyldig att lyda en order en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att ordern inte ingår i tjänsten som ordningstvakt eller att den strider mot lag eller annan författning¹².

2.3.3 Utbildning

Alla kommunala ordningsvakter som arbetar på uppdrag av Malmö stad inom ramarna för insatsen är särskilt utvalda vid tillsättningen av dessa samt utbildas i vad arbetet grundar sig på och kommer ingå i en arbetsgrupp där omvärldsbevakning och kunskapsöverföring är uttalade delar av arbetet. Samtliga ordningsvakter kommer säkerhetsprövas. Utbildningarna

---

¹¹ Stadskontoret, (2019) I dialog med polisen utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter.

¹² LOV 2014:401

syftar till att stärka kommunala ordningsvakterna i sitt uppdrag som ordningsvakt inom berörda LOV 3-område i Malmö stad.

Innehållet anpassas efter kommunala ordningsvakternas vardag och fokus ligger på bemötandefrågor, konflikthantering och relationsskapande. Ett flertal utbildningar kommer ske i stadens regi där ordningsvakterna utbildas av de verksamheter som är aktuella att ha kunskap om. Utöver det tillkommer utbildningar från Polisen samt beroendevården där många operativa och taktiska frågor behandlas. Föreläsare och utbildare från Polisen, socialtjänsten, Landstinget, Sjukvård, Civilsamhället och Näringslivet håller i olika delar av utbildningen. Ordningsvakterna kommer utbildas inom följande område:

- Kroppskameran som verktyg
- Att bli filmad – lagstiftning och rätt förhållningssätt
- -Krishantering – stadens arbete med frågorna
- Konflikthantering
- Stadens värdegrund – likabehandling och antidiskriminering
- Rakel – (Gruppledare) teknik, användande samt nomenklatur
- PDV – Polisen utbildar samtliga i Pågående dödligt våld (Terror)
- Narkotikautbildning/Hotspots – Polisen
- Social jour – Socialtjänstlagen och ororsanmälningar
- Första Hjälpen vid Psykisk ohälsa

2.3.4 Tjänstgöring

Utredningen har efter genomförd leverantörsdialog tagit med det som ordningsvaksbranschen uttalat som viktigt att Malmö stad tar hänsyn till vid organisering av kommunala ordningsvakter.

Kommunala ordningsvakterna påbörjar sin tjänstgöring i lokaler som Malmö stad tillhandahåller inom utvecklingsområdet Möllevången. Detta för att spara transporttid till och från berörda LOV 3-område.

Vid ordinarie tjänstgöring ska patrullerna arbeta självständigt efter de arbetsinstruktioner som upprättas. Med ordinarie tjänstgöring menas att patrullerna verkar inom berörda LOV 3-område. Kommunala ordningsvakterna ska under hela tjänstgöringstiden bedöma var på den tilldelade platsen de bedömer de gör mest nytta och har störst synlighet och utefter detta utforma sitt arbete. Kommunala ordningsvakterna ska arbeta uppsökande och kontaktskapande. De ska verka för att skapa goda relationer med ungdomar, näringsidkare, bostadsbolag och andra positiva aktörer i området¹³.

Under den tid patrullen tjänstgör är det viktigt att kommunala ordningsvakterna inte bara är synlig utan också arbetar på ett sätt som visar att de är i tjänst. Kommunala ordningsvakterna ska alltid ha som målsättning att arbeta med vänlighet, servicekänsla och vid ingripanden så långt som möjligt undvika att provocera den de ingriper mot. För kommunala ordningsvakterna gäller att aldrig använda mer av sina polisiära befogenheter än vad som oundvikligen krävs¹⁴

---

¹³ Stadskontoret, (2019) I dialog med polisen utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter.

¹⁴ LOV 8 §.

Kommunala ordningsvakterna ska hålla sig informerade om vad som händer i området och inneha god lokalkännedom för att på bästa sätt ge medborgare service i form av allmän information och vägbeskrivningar mm.

Barn som behöver hjälp är alltid en prioriterad grupp. Små barn som kommit bort från sina föräldrar eller av andra skäl bedöms inte kunna ta vara på sig själv ska aldrig lämnas ensamma innan annan hjälp kommit till platsen.

2.3.5 Kontakt med Arbetsledaren (Bevakningsbolaget)

När kommunala ordningsvakterna arbetar ska det finnas en arbetsledare (AL) från bevakningsbolaget i tjänst, som operativt leder deras arbete. AL har det övergripande ansvaret för att bevaka trygghetssituationen i uppdraget och är den som leder och fördelar kommunala ordningsvakterna efter det behov som uppstår. AL använder bil i tjänsten, för att enkelt kunna ta sig runt inom berörda LOV 3-området. AL uppgift är att stödja kommunala ordningsvakternas i deras arbete. Vid händelser som uppstår har AL till uppgift att vara med på plats, för att leda och stötta de kommunala ordningsvakter som deltar till exempel vid ett omhändertagande. AL ska verka för att ha ett väl fungerande samarbete med andra aktörer som arbetar brottsförebyggande och trygghetsskapande inom berörda LOV 3-område.

Det är AL som bestämmer var de kommunala ordningsvakterna ska verka och AL ska vid behov kunna omdirigera dessa inom området i syfte att maximera nyttan inom berörda område. Under uppdraget har de kommunala ordningsvakterna kontinuerlig kontakt med AL tills att uppdraget är genomfört.

2.3.6 Patruller

Kommunala ordningsvakter tjänstgör alltid i patruller om två ordningsvakter. Personerna i patrullerna ska hålla ihop och tjänstgöra tillsammans vilket är viktigt, inte minst för den egna säkerheten och tryggheter.

2.3.7 Uniformering och utrustning

Kommunala ordningsvakterna ska bära de kläder som förordnas av polis¹⁵. Uniformen är viktig för att skapa igenkänning och ge omgivningen signalen att de människorna som bär den finns för att skapa trygghet. Dessutom ska föreslås kommunala ordningsvakterna bära gula västar med synlig text ”på uppdrag av Malmö stad”. Vidare föreslås att de bilar som används i uppdraget bör bära Malmö stads dekal.

2.3.8 Utsättningar (startsamtal)

Inför varje arbetspass ska det hållas en gemensam utsättning(startsamtal) med polis¹⁶. Där ska avhandlas tidigare händelser och den aktuella lokala lägesbilden, grundutsättningen ska delas ut och arbetspasset för kommunala ordningsvakter ska planeras. AL ansvarar för att sammanställa viktig information från diverse informationskanaler. Patrullerna ska också medverka på utsättningarna. Vid dessa utsättningar ska också andra närvarande aktörer inom området som arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ingå.

2.3.9 Ingripanden av ordningsvakt

---

¹⁵ FAP 670–1, kap 9

¹⁶ PMFS 2017:12

Ett ingripande ska alltid föregås av en bedömning om ingripandet kan ske på ett säkert sätt. Den egna säkerheten går alltid först och bedömer kommunala ordningsvakterna att en situation kan äventyra den egna säkerheten ska alltid hjälp tillkallas.

Att kunna lösa en situation, utan att behöva använda kommunala ordningsvaktens polisiära befogenheter är alltid en vinst för tryggheten och trivseln och ger omgivningen en signal om att läget är under kontroll. Detta får inte hindra kommunala ordningsvaktens befogenheter ska användas om situationen kräver det. Men först efter att andra fredligare metoder övervägts och bedömts som otillräckliga. Stökiga ingripanden, hur välmotiverade de än är, upplevs som förlorad kontroll och ökar känslan av otrygghet hos dem som finns i närheten.

Alla ingripanden ska ske med respekt för den person som de kommunala ordningsvakterna ingriper mot och genomföras så varsamt som möjligt även om personen uppför sig illa och gör motstånd.

2.3.10 Säker plats

Patrullerna ska alltid använda sig av den bil som AL disponerar under passet för att en omhändertagen person ska kunna förvaras på ett säkert sätt, till dess att polis kommer till platsen. Det är också önskvärt för den omhändertagnes integritet att inte behöva vistas synligt vid ett omhändertagande.

2.3.11 Kameraanvändning

Varje kommunal ordningsvakt kommer vara utrustad med en kroppsburen kamera. Kameran ska vara försedd med en skärm, som tydligt visar att kameran är igång vid användandet. Ordningsvakterna väljer själv när denna ska användas. Syftet med kroppskameran är att minska hot och våld mot ordningsvakterna och att samla bevis för en eventuell polisutredning.

Filmmaterialet kommer aldrig lämnas ut annat till annan än rättskedjan och kommer behandlas enligt gällande lagar och överenskommelser med Transport. Allt filmmaterial är alltid krypterat och överlämnas endast till Polismyndigheten, efter särskild begäran.

2.3.12 Skyddsstädning

Om ordningsvakterna under sin tjänstgöring ser lösa föremål i omgivningen som kan användas som tillhyggen eller som medborgare kan skada sig på, ska dessa tas hand om till exempel genom att ordningsvakterna tar hand om det eller att ringa till exempel Fastighets och ledningsberedskapen.

2.3.13 Felanmälan

Kommunala ordningsvakterna ska som sidouppgift bedriva viss tillsyn av de kommunala fastigheter som finns inom berörda LOV 3-område och rapportera brister och skadegörelse till Staden.

2.3.14 Rapportering

Kommunala ordningsvakterna ska då tjänsten slutar skriva en kortfattad rapport som beskriver vad som hänt i tjänsten. Utöver det sak speciella händelser som kommunala ordningsvakterna bedömer kan komma bli föremål för utredning dokumenteras. All dokumentering ska göras i och hjälp av dator eller motsvarande.

2.4 Organisationstillhörighet för Kommunala ordningsvakter

För att projektet med kommunala ordningsvakter ska bli så effektivt som möjligt redan från början har utredningen analyserat fram vilken organisationstillhörighet dessa bör ha.

2.4.1 *Korta perspektivet*

För att kunna verkställa beslutet kring kommunala ordningsvakter inom skäligen tid så behöver en projektledare utses. Projektledaren behöver vara knuten till Stadskontoret, säkerhets- och beredskapsenheten för att säkerställa att de kommunala ordningsvakterna blir en del av stadens redan etablerade trygghetsskapande arbete såsom områdesutveckling Möllevången och BID-Möllevången när organisering av kommunala ordningsvakter tar form.

Projektledaren behöver ha mycket god kännedom om;

- Projektledning av liknande uppdrag
- Polisens organisation, arbete vid ordningsstörningar och särskilda händelser
- Krishantering inom Malmö stad samt Tjänsteperson i beredskap och dess funktion
- Ordningsvakter och den lagstiftning som omgärdar deras arbete
- Strategisk planering av organiseringen av ordningsvakter till exempel arbetsledning och arbetsätt
- Operativt kunnig om resursfördelning av ordningsvakter

Projektledaren behöver tillse att en projektgrupp kring kommunala ordningsvakter skapas där kompetens från stadskontoret finns representerade samt andra viktiga identifierade aktörer. Tillsammans utformar gruppen arbetet med att realisera organiseringen av kommunala ordningsvakter. Projektledningen fasas därefter ut mot en mer permanent organisationstillhörighet efter att en utvärdering av kommunala ordningsvakter är gjord.

2.4.2 *Långa perspektivet*

När projektledningen fasas ut behöver en mer långvarig organisationstillhörighet finnas klar. För att kommunala ordningsvakter ska kunna bli en effektiv resurs för Polismyndigheten så har följande kriterier beaktats kring organisatorisk tillhörighet.

Att verksamheten;

- Bedrivs även efter 17.00 vardagar samt helger.
- Är av uppsökande karaktär
- Är mobil/rörlig
- Bedriver redan en likartad verksamhet

Det finns en del förvaltningar och bolag inom staden som redan idag arbetar utifrån några eller alla ovanstående kriterier. Om man vid en utvärdering kommer fram till att projektet med kommunala ordningsvakter ska leva kvar så behövs en organisation som är redo för detta och har rätt förutsättningar gällande lokalfrågan, utrustning mm.

Utredningen har identifierat Parkering Övervakning Malmö AB (PÖMAB) som en sådan organisation som kommunala ordningsvakter skulle passa in i utan allt för stora organisatoriska förändringar. Bolagsordningen för PÖMAB behöver dock ses över så att den

matchar ett sådant uppdrag som kommunala ordningsvakter innebär. PÖMAB behöver även utse personer som ska ingå i projektgruppen redan från början för att tillse att all kunskap och erfarenhet längs vägen följer med in i den permanenta organisationstillhörigheten för de kommunala ordningsvakterna.

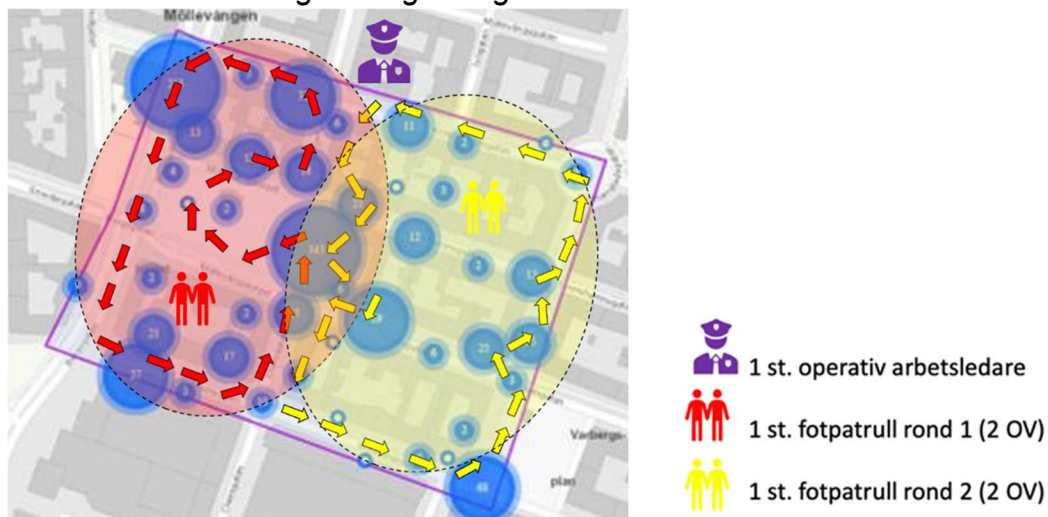
2.5 Varumärket – kommunala ordningsvakter

För att kommunala ordningsvakter ska förmedla en positiv bild av Malmö stads brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete behövs det en strategi för hur vi bygger varumärket Malmö stads ”kommunala ordningsvakter”. Utredningen föreslår därför att det till projektgruppen knyts en resurs vars uppgift blir, att i samråd med gruppen ta fram en kommunikationsstrategi för projektet med kommunala ordningsvakter.

2.6 Volym - Kommunala ordningsvakter

För att garantera synlighet och närvaro som har en inverkan på trygghet- och säkerhetskänslan inom det aktuella LOV3-området måste det finnas en plan för hur ronderingen av ordningsvakterna ska ske, bemanning utifrån gällande lägesbild och hur man omfördelar resurser vid behov till exempel ha möjlighet att disponera om ordningsvakter från olika arbetsdagar, från dag till kväll och från kväll till särskilda händelser. Utredningen har haft som ambition att hitta ett förslag där medborgare och besökare som vistas inom LOV 3-området ska se kommunala ordningsvakter inom tidsintervall 20–60 min. Nedan följer tre räkneexempel på bemanning av LOV 3-området.

2.6.1 Bemanning vardagar dag och kvällstid

En bemanning kan under vardagar omfatta en bilburen operativ arbetsledare och totalt 4 patrullerande ordningsvakter fördelade på två grupper. Denna bemanning kan hantera 1–2 parallella händelser med stöd av arbetsledaren. Synbarheten på området påverkas naturligtvis negativt då någon grupp blir låst vid ingripande eller har till exempel lunchrast.

2.6.2 *Bevakning helg, dag och kvällstid*

En bemanning kan under helg omfatta en bilburen operativ arbetsledare och totalt 6 patrullerande ordningsvakter fördelade på tre grupper. Denna bemanning kan hantera 2–3 parallella händelser med stöd av arbetsledaren. Synbarheten på området påverkas något negativt då någon grupp blir låst vid ingripande eller har till exempel lunchrast. Då en grupp tar rast för lunch eller hanterar ett ingripande kan resterande bemanning lägga om sin rondering enligt plan för ordinarie rondering under vardagar.

2.6.3 *Bevakning storhelg, lönehelg och i samband med särskild händelse kopplat till området, dag och kvällstid*

En bemanning kan under storhelg/lönehelg och vid särskild händelse omfatta en bilburen operativ arbetsledare och totalt 6 patrullerande ordningsvakter fördelade på tre grupper. Dessutom kompletteras bemanningen med en cykelburen ordningsvaktsgroup om två

personer som snabbt kan förflytta sig inom området. Denna grupp kan snabbt förstärka vid ett ingripande men ökar även den totala synligheten inom området.

Bemannning kan hantera 3–4 parallella händelser med stöd av arbetsledaren. Synbarheten på området påverkas något negativt då någon grupp blir låst vid ingripande eller har tex lunchrast. Då en grupp tar rast för lunch eller hanterat ett ingripande kan resterande bemanning lägga om sin rondering enligt plan för ordinarie rondering under vardagar alternativt att tillfälligt låsa upp cykelpatrullen i väntan på polis.

Utredningen tycker det är viktigt att hitta en balans mellan cyklande och patrullerande ordningsvakter. Patrullerande ordningsvakter kommer vara mer lättillgängliga för samtal med invånare och besökare vilket i sig bidrar till trygghetsskapande. De cyklande bidrar också till synlighet och på så vis även trygghetskänslan men de blir svårare att spontant ställa frågor till om man stöter på dem inom området. Förutom synligheten så är det dessutom en viktig resurs för att backa upp fotpatruller snabbt då behov uppstår.

2.6.4 *Uppstartskostnader Kommunala ordningsvakter*

Utredningen har gjort en uppskattning av kostnader för varor och tjänster i direkt anslutning till att starta projektet med kommunala ordningsvakter. I beräkningarna ingår b.l.a. inköp av utrustning, hyra av utrustning, service av utrustning, kontorsmaterial, IT, Leasingavgift mm. (se bilaga 1). Antalet mantimmar är ej med i beräkningen nedan.

Uppstartskostnader: ▾
600 000 kr

2.6.5 *Avtalsnivåer - Kommunala ordningsvakter (se bilaga)*

Utredningen har tillsammans med upphandlingsenheten uppskattat på vad ett avtal med kommunala ordningsvakter kommer kosta per år. I beräkningarna har hänsyn tagits till synlighet och närvaro d.v.s. att ordningsvakterna syns mellan tidsintervallet 20–60 min (se bilaga 1). Nedan finns olika avtalsnivåer att välja mellan.

Årlig Kostnad 1OV och 1AL (exkl ob-tillägg)	Årlig Kostnad 4OV och 1AL (exkl ob-tillägg)	Årlig Kostnad 6OV och 1AL (exkl ob-tillägg)	Årlig Kostnad 8OV och 1AL (exkl ob-tillägg)
2 106 000 kr	5 054 400 kr	7 020 000 kr	8 985 600 kr

För att nå synlighet och närvaro med kommunala ordningsvakter inom LOV 3-området så föreslår utredningen att 4 ordningsvakter samt 1 arbetsledare blir upphandlat enligt LOU.

2.7 *Avtalets längd - LOU*

Den initiala avtalsperioden föreslås att vara 18 månader från avtalsstart.

Efter den inledande avtalsperioden har Malmö stad en ensidig rätt att förlänga avtalet med maximalt 30 månader med oförändrade villkor. Avtalsansvarig genomför en grundlig och djupgående analys efter 12 månader för att utvärdera effekterna av att ha kommunala ordningsvakter i området samt även belysa leverantörens prestation.

Begäran om förlängning från Malmö stad ska ske skriftligen senast fyra (4) månader före avtalsperiodens slut, i annat fall upphör avtalet att gälla utan föregående uppsägning.

2.8 Utvärdering av kommunala ordningsvakter

Målsättningen med kommunala ordningsvakter är att:

- Minska den synliga och registrerade kriminaliteten och förekomsten av ordningsstörningar inom LOV3-området Möllevångstorget med intilliggande gator
- Öka tryggheten för medborgarna, besökarna och näringsliv genom att minska livskvalitetsbrott inom berörda offentliga miljö
- Utveckla strategiska relationer mellan kommunala ordningsvakter och polisen samt andra samhällsaktörer beträffande kunskapsöverföring över den strategiska lägesbildens utveckling över tid, förebyggande arbetsmetoder, unga i riskmiljöer och initiala åtgärder vid brott.

2.8.1 Följeforskning

För att åstadkomma en kunskapsbaserad arbetsmetodik är en utvärdering av central betydelse. Dess syfte är tvådelat. För det första att kartlägga livskvalitetsbrottsligheten och trygghetens utveckling inom LOV 3-Möllevångstorget vilket kan ske genom geografisk analys respektive baslinje- med eftermätningar med enkäter. För det andra att identifiera vilka organisatoriska förberedelser respektive vilka förutsättningar och strategiska relationer som krävs för en konsekvent samverkan kring aktuellt LOV 3-område, vilket studeras genom deltagande observationer. Projektet med kommunala ordningsvakter kommer utvecklas gradvis och motiverar en formativ som summativ utvärdering och föreslås genomföras som följeforskning. Det innebär att implementeringen kontinuerligt utvärderas och analysen av empirin kommuniceras till säkerhet- och beredskapsenheten i egenskap som projektägare. Avsikten är att se till att insatsen med kommunala ordningsvakter kan revideras vid behov och således bli mer ändamålsenlig i relation till målbilden.

2.8.2 Avtalsuppföljning

Det finns stora vinster med en aktiv avtalsuppföljning, som att nå uppsatta verksamhetsmål och att driva utvecklingen framåt under avtalsperioden. Avtalsuppföljningen är upphandlingsenhetens ansvar. Syftet med avtalsuppföljningen är att;

- Säkerställa att rutiner för uppföljning av avtalsvillkor och leverans följs
- Roller och ansvarsfördelning för avtalets genomförande fungerar
- Milstolpar och viktiga resultat (och delresultat) identifieras genom leverantörernas rapporter och annan dokumentation
- Rutiner för fakturakontroll, korrekt prissättning, prisjusteringar och viten fungerar
- Hur risk analyseras och följs upp

3 Organisering av gemensam samverkansarena avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser utifrån en samlad lägesbild kring LOV 3-området Möllevångstorget

3.1 Uppdraget

Efter ett beslut i Kommunfullmäktige 2020-02-27 § 44 återrapportering – uppdragsdirektiv i budget 2019 – i dialog med Polisen utreda möjligheten att komplettera Polisens arbete med kommunala ordningsvakter, gavs Kommunstyrelsen i uppdrag tillsammans med Polisområde Malmö och andra samverkansaktörer utreda och komma med förslag till organisering av gemensam samverkansarena avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser utifrån en samlad lägesbild kring LOV 3-området Möllevångstorget med intilliggande gator

Syftet med utredningen är att tillse att det inom staden finns en strategisk samordning kring brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på LOV 3-området där insatserna som planeras utgår från en strategisk samlad lägesbild

- Föreslå hur den strategiska samordningen av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska se ut inom LOV 3-området Möllevångstorget med intilliggande gator
- Föreslå vem som ska leda den strategiska samordningen av samverkansarenan
- Föreslå vilka samverkansaktörer som ska ingå i samverkansarenan
- Föreslå vad en samlad strategisk lägesbild ska innehålla för information
- Föreslå vem som ska samordna den samlade lägesbilden
- Föreslå hur lägesbilden ska presenteras
-

3.2 Allmänt- brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i Malmö

Malmö stad och dess medborgare befinner sig i en föränderlig miljö. Staden har sedan 1990 vuxit med 43 procent och Malmö stads befolkningsprognos visar att antalet Malmöbor väntas öka med drygt 50 000 nya medborgare fram till år 2029. Samhället och dess aktörer har ett stort åtagande att skapa en trygg och säker tillvaro för stadens medborgare. Det handlar således om att arbeta med trygghetsskapande och förebyggande åtgärder för att skapa trygga offentliga rum för alla¹⁷.

Överenskommelsen Trygg och säker stad 2017–2022 fastställer att Polisområde Malmö och Malmö stad ska samverka inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Det trygghetsskapande arbetet är ett brett uppdrag där insatser till att påverka tryggheten i staden görs. Faktorer som har stor betydelse för individers trygghet för samhället har visat sig vara, förtroende, tillit, delaktighet och social förankring men även utvecklingen av den fysiska miljön och polisens synliga närvaro. Brister samhället i att upprätthålla nämnda faktorer kan det komma att påverka individers trygghet.

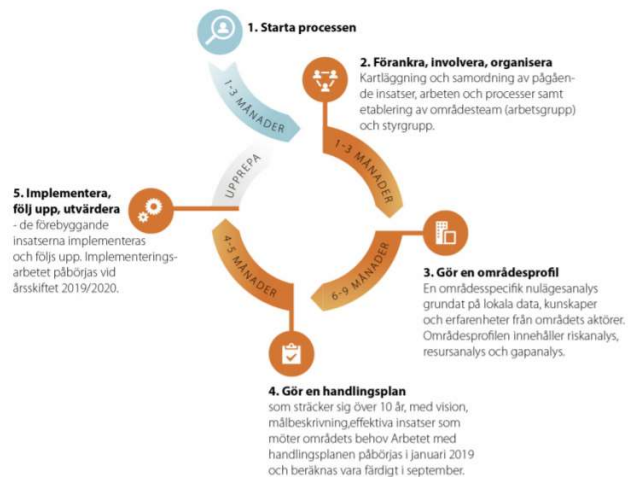
---

¹⁷ Stadskontoret, (2019) I dialog med polisen utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter.

3.2.1 Områdesutveckling – Möllevången

Alla som arbetar med barns och ungas välbefinnande i området ges möjlighet att delta i arbetet och de organiseras i ett områdesteam med olika arbetsgrupper. Arbetsprocessen ger en gemensam kunskap om, och verktyg för, ett effektivt preventionsarbete. Arbetet följer en i detalj beskriven arbetsgång, som bygger på forskning, där arbetet noga dokumenteras och kvalitetsgranskas med hjälp av en checklista. Arbetet samordnas av en utvecklingsledare¹⁸.

Arbetsgång med tidplan

3.2.2 Business Improvement District – BID Möllevången

I BID- Möllevången samverkar fastighetsägare, hyresgäster och offentliga aktörer med varandra för att stärka konkurrenskraften och öka lönsamheten i området¹⁹. Man renodlar och tydliggör sig gentemot marknaden i ett gemensamt varumärke och en gemensam marknadsföring. Tillsammans tar man också ett samlat grepp om gaturummet i form av markbeläggningen, sittmöbler, papperskorgar, växtlighet, belysning och skyltprogram. Även renhållning och säkerhet åtar man sig gemensamt.

3.3 Samverkansarena – Möllevångstorget (LOV 3-området)

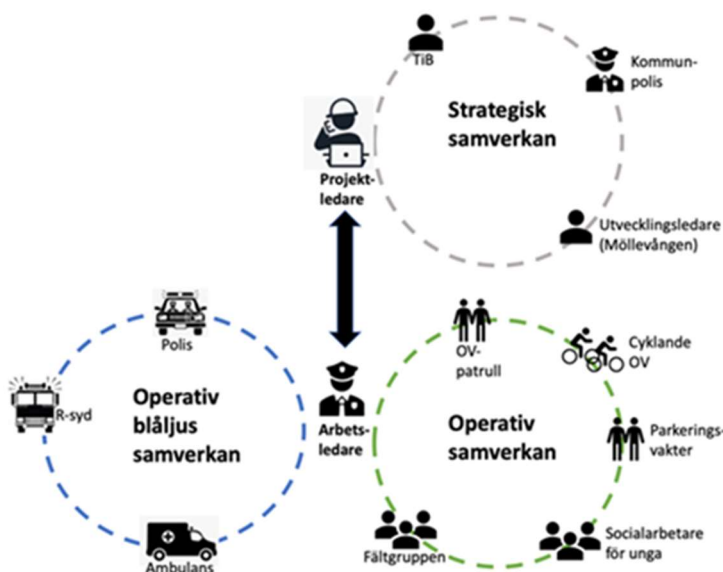
Samverkan inom projektet kommunala ordningsvakter sker på både strategisk och operativ nivå. Malmö stads utsedda projektledare styr arbetet på strategisk nivå och arbetar nära arbetsledare på operativ nivå. Arbetsledare rapporterar till utsedd projektledare inom Malmö stad och bedriver den operativa styrningen på lokal nivå. Målet med samverkan är att tillsammans skapa ett mervärde – att åstadkomma något mer än en part ensam kan åstadkomma. Syfte med samverkan är att skapa inriktning och samordning. Samverkan är ett sätt att leda²⁰. När samverkan på operativ nivå ska genomföras dvs utsättning/startsamtal när passet för ordningsvakterna påbörjas, behövs en samverkanslokal för detta ändamål. Lokalen

¹⁸ <https://malmo.se/ctc>

¹⁹ <https://bidmalmo.se/bid-mollevangen/>

²⁰ Brottsförebygganderådet, BRÅ (2016), Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete

behöver vara väl synlig för allmänheten och lokalen behöver vara dimensionerad för ca ett 20-tal personer.

3.3.1 Strategisk samverkan LOV 3-området

Projektledaren driver arbetet i den strategiska samverkansgruppen. Målet är att samverka kring aktuella händelser som kan påverka tryggheten och/eller säkerheten inom LOV 3-området på lite längre sikt ca 1–2 veckor framåt.

På denna nivå diskuteras aktuella händelser utifrån info från Polisen, Tjänsteperson i beredskap men även andra (utvecklings-) insatser som sker i Möllevångsområdet i stort, till exempel effektiv samordning trygghet (EST²¹), områdesanalys, BID Möllevången. I denna strategiska samverkansgrupp ingår också andra aktörer såsom kommunpolis, utvecklingsledaren (Möllevången). Det kan finnas andra aktörer som också ska ingå men som just nu inte är identifierade.

3.3.2 Övergripande samverkan mellan strategisk och operativ nivå på LOV3-området

Projektledarens roll och samverkan med arbetsledare

Projektledaren har som uppgift att löpande samordna det strategiska

arbetet. Med hjälp av underrättelser och rapporter från arbetsledaren på den operativa nivån, information från TjB-samverkan och polisen sammanställer projektledaren trendrapporter och

²¹ Hallin, Per-Olof (2019), EST - Effektiv samordning för trygghet

förslag på operativ inriktning. Genom att löpande genomföra analyser och anpassa det operativa arbetet efter behov skapas en smidig organisation som kan arbeta situations anpassat. Avstämningar sker veckovis.

Det är Projektledaren som skapar rutiner och arbetsdokument till den operativa gruppen samt ser till att övergripande utrustning som tex kommunikationsutrustning och rakel finns tillgänglig. Projektledaren är även involverad i de utbildningar som ska göras kopplat till projektet.

Arbetsledarens roll och samverkan med projektledare

Arbetsledaren tillsätts av leverantören och är ansvarig för det löpande operativa arbetet inom tillståndsområdet.

Arbetsledaren ansvarar för de dagliga utsättningarna, är den operativa kontakten in till blåljusmyndigheterna och även den operativa kontakten in till samverkansanspater som tex fältgrupp och P-Malmö.

I samråd med Projektledaren planeras hur den löpande ronderingen ska ske. Avgörande faktorer för ronderingen är baserade på underrättelser som diskuteras i den strategiska gruppen och aktuella tillståndsansökningar som finns. Det är sedan arbetsledaren som styr arbetet i realtid och vid behov anpassar insatsen då avvikelser sker inom området som kräver ett omtag.

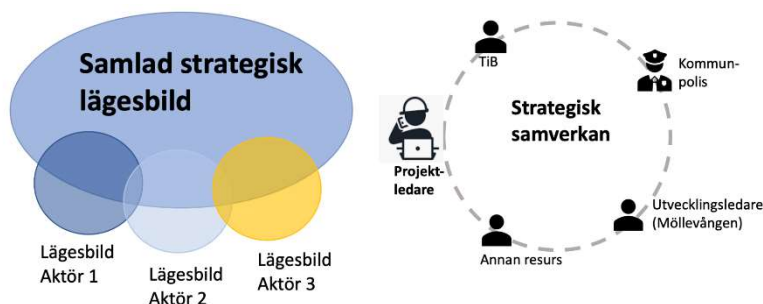
Arbetsledaren ansvarar för att dagliga rapporter och avtalad statistik levereras till Projektledare.

3.4 Samlad strategisk lägesbild – Möllevångstorget (LOV 3 område)

För att möjliggöra en aktörsövergripande helhetssyn kring Möllevångstorget ska en samlad strategisk lägesbild skapas. Den samlade strategiska lägesbilden består av ett urval av särskilt viktig information från flera aktörers lägesbilder som har sammanställts till en lägesbild till exempel EST (Effektiv Samordning för Trygghet)²².

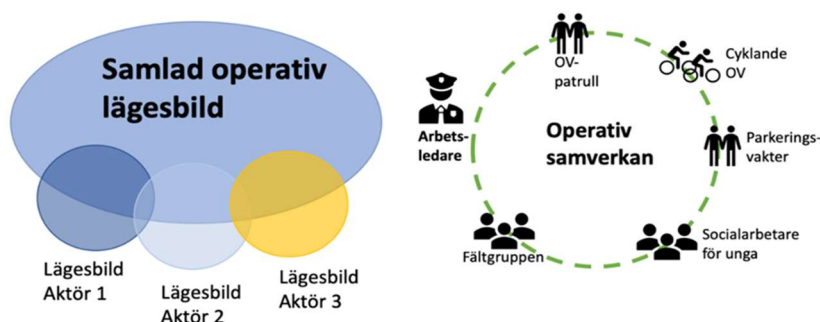
Det generella syftet med en samlad strategisk lägesbild är att skapa överblick över särskilt viktiga aspekter av förväntade och inträffade händelser och ska därmed öka förmågan att upprätthålla en helhetssyn utifrån varje aktörs specifika roll och ansvar²³. Tidsperspektivet för denna typ av samlad strategisk lägesbild är ca 1–2 veckor.

3.5 Samlad operativ lägesbild Möllevångstorget (LOV 3-området)

Den operativa lägesbilden sammanställs av arbetsledaren och innehåller en sammanfattning av senaste dygnets händelser och förväntade/troliga händelser innevarande dygn. Operativa lägesbilden bygger på information som inkommit från samverkansaktörerna och ordningsvaksrapporter men även information som förmedlats via lokala verksamheter och fastighetsägare kan vara av vikt att lyfta i den operativa samlade lägesbilden. Operativa lägesbilden presenteras på de dagliga utsättningarna/startsamtal och skickas sedan vidare till projektledare i den strategiska samverkansgruppen.

Den samlade operativa lägesbilden tillsammans med polisens information och den samlade strategiska lägesbilden ska ge en riktning att jobba mot i det operativa dagliga arbetet ute i LOV 3-området. Tidsperspektivet för denna typ av operativ lägesbild är 1–2 dygn.

²² Hallin, Per-Olof (2019), EST - Effektiv samordning för trygghet

²³ Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar MSB777 - reviderad april 2015, s 107)

3.6 Information som återfinns i lägesbilder

Lägesbild kan bestå av en mängd olika typer av information som presenteras detaljerat eller översiktligt sammanställt. Lägesbildens upplösningsgrad är helt beroende på dess syfte, målgrupp och användningssammanhang²⁴

Vanligt förekommande beståndsdelar i lägesbilder som tas fram är för att stödja egna organisationens agerande. Då sådana aktörsspecifika lägesbilder ligger till grund för samlad lägesbild återfinns dessa beståndsdelar även i sådana sammanhang²⁵. De huvudsakliga beståndsdelarna tenderar att vara:

Inträffad/förväntad händelse

En av de mest återkommande och grundläggande delarna i en lägesbild är information som beskriver den förväntade/inträffad händelse, geografisk placering samt vilka som drabbas/drabbats.

Händelseutveckling

Beskrivningen av en händelseutveckling är en viktig del i en lägesbild då den både ger en historik till den nuvarande situationen och ett material för att göra en bedömning av möjlig framtida utveckling

Resursanvändning

Beskrivningar där organisationens egna resurser listas och deras geografiska placering kan visas på kartbilder.

Åtgärder och beslut

Beskrivningar av åtgärder och formella beslut som är tagna i relation till en inträffad händelse och ett händelseförlopp en annan grundläggande del i en lägesbild. Dessa beskrivningar blir viktiga för att koordinera den egna organisationens aktiviteter i relation till händelsen samt vid samordning av organisationens aktiviteter i relation till andra organisationer.

Prognos

Med grund i beskrivningar av den inträffade händelsen, händelseutvecklingen, resursanvändning samt genomförda åtgärder och beslut skapas en prognos över den kommande framtiden. Prognosen är organisationernas verktyg för att sätta förväntningar kring det som kan komma att inträffa, aktiviteter som behöver genomföras och vilka mål som organisationen ska sträva mot i en nära framtid i förhållande till det inträffade.

Den informationen som behövs för att kunna skapa en samlad strategisk lägesbild inom ramen för kommunala ordningsvakter behöver samverkas kring.

---

²⁴ Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar MSB777 - reviderad april 2015

²⁵ Brottsförebygganderådet, BRÅ (2016), Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete

3.7 Stadskontorets bedömning

Stadskontoret gör följande bedömningar rörande kommunala ordningsvakter.

3.7.1 *Ansökan om ordningsvakt enligt lag om ordningsvakt*

Stadskontoret gör bedömningen att förslaget på aktuellt LOV 3-område uppfyller de krav som Polisen ställer för att ett förordnande ska kunna godkännas d.v.s. att Möllevångstorget med intilliggande gator har stora problem med ordningsstörningar mm. Stadskontoret föreslår därför att en ansökan om LOV 3 Möllevångstorget - Kristianstadsgatan (norr) Södra Parkgatan (öster), Sofielundsgatan (Söder) och Bergsgatan (Väster) skickas in till Polismyndigheten.

3.7.2 *Organisation av kommunala ordningsvakter*

Gällande tillsättning av kommunala ordningsvakter på LOV 3-Möllevångstorget gör stadskontoret bedömningen att detta ska ske genom en upphandling eftersom andra alternativa förslag behöver utredas ytterligare.

Stadskontoret gör bedömningen att organisationen av kommunala ordningsvakter d.v.s. hur de ska arbeta, utrustning, uniform mm. blir relativt enkelt eftersom det står beskrivet i lagarna som styr ordningsvakter hur ett sådant arbete ska bedrivas. Stadskontoret föreslår att organisationen av kommunala ordningsvakter följer det förslag som utredningen kommit fram till.

När det gäller organisationstillhörighet så gör stadskontoret bedömningen att projektet med kommunala ordningsvakter behöver planeras utifrån rätt kompetens och med hela staden perspektivet. Säkerhet och beredskap har både kompetensen för att äga och sätta ett sådant projekt inledningsvis samt att enheten i stort har i uppdrag att verka för ett tryggt och säkert Malmö. Stadskontoret gör också bedömningen att efter första utvärderingen av kommunala ordningsvakter är gjord efter ett år behöver någon annan verksamhet ta över och driva stadens kommunala ordningsvakter vidare. Stadskontoret gör bedömningen att Parkeringsövervakning Malmö AB är en sådan verksamhet som utan större förändringar i sin organisation med lätthet skulle kunna ta över driften av kommunala ordningsvakter inom berört LOV 3-område.

Stadskontoret gör också bedömning att det är ytterst viktigt att varumärket kommunala ordningsvakter etableras. Det behövs en kommunikationsstrategi för hur staden ska profilera, introducera och kommunicera kommunala ordningsvakter för medborgare, besökare och företagare. Stadskontoret bedömer att det redan från projektstart knyts resurser i form av kommunikatör och reklambyrå till projektgruppen med kommunala ordningsvakter.

För att kommunala ordningsvakter ska följa principen om synlighet och hög närvaro inom LOV 3-området Möllevångstorget gör stadskontoret bedömningen att bemanningen ska användas med stor flexibilitet gällande veckodag, dagpass, kvällspass och/eller särskild händelse och att avtalsnivån med 4 ordningsvakter + 1 arbetsledare handlas upp enligt LOU.

Stadskontoret gör bedömningen att det är ytterst viktigt att utvärdera projektet med kommunala ordningsvakter för att kunna revidera vid behov för att projektet ska bli mer ändamålsenlig i relation till uppsatt målbild. Stadskontoret föreslår därför att utvärdering görs i form av följeforskning och att sådan resurs knyts till projektet vid uppstart.

3.7.3   *Organisering av gemensam samverkansarena avseende brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser utifrån en samlad lägesbild kring LOV 3-området Möllevångstorget*

För att projektet med kommunala ordningsvakter på Möllevångstorget ska kunna bli effektiv resurs för polisen behövs en strategisk samverkansarena skapas. Samverkansgruppen behöver knyta till sig de lokala aktörerna inom Möllevångsområdet som redan idag arbetar med brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete. All statistik och kännedom som lokala områdesutvecklingen har behöver fångas in för att veta vilka insatser som sker i området långsiktigt och som direkt påverkar LOV 3 Möllevångstorget. För att kunna hantera all information om området och veta var de kommunala ordningsvakterna gör bäst nytta behöver en samlad strategisk lägesbild kunna presenteras.

Stadskontoret föreslår därför att projektledaren får i uppdrag att samordna och tillsammans med projektgruppen ta fram ett förslag på vilka aktörer som ska delta i den strategiska samverkansarenan samt innehåll till en samlad strategisk lägesbild över LOV 3-området och hur en sådan lägesbild kan presenteras i kartbilder och kopplas till stadens övergripande lägesbild.

Referenser

Polismyndighetens författningssamling, PMFS, 2017:12

Hallin, Per-Olof (2019), EST - *Effektiv samordning för trygghet*

FAP 670–1

Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar MSB777 - reviderad april 2015

Lag om ordningsvakter, 1980:578, 2014:401

Ordningsvaktsförordning, 1980:589, SFS 2018:941

NTU (2019:11), *Nationella trygghetsundersökningen*

SFS 2019:856

Brottsförebygganderådet, BRÅ (2016), *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*

Stadskontoret, *Trygghets- och säkerhetspolicy för Malmö stad*

Stadskontoret, (2019) *I dialog med polisen utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter.*

Områdesprofil (2018), *Möllevången, Rådmansvången, Södervärn, Allmänna sjukbusområdet*

<https://bidmalmo.se/bid-mollevangen/>

<https://malmo.se/ctc>

https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/trygg-i-centrum/atgarder-for-okadtrygghet/lut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8ziTYzcDQy9TAy93UMDTQ0cw_xz9LE08Ao2CA0z0wwkpiAJKG-AAjgb6BbmhigDIqnOL/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

<https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/grundutbildning-for-ordningsvakter/>

<https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/>

<https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/fortbildning-for-ordningsvakter/>

<https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/arbeta-som-ordningsvakt/uniform-och-utrustning/>

<https://start.stockholm/om-stockholms-stad/sa-arbetar-staden/trygghetsarbete/mobila-ordningsvakter/>

Bilaga 1

Vara eller tjänst		Kostnad per vecka för 1 OV + 1 AL					
Antal veckor/år	52	Tjänst	Antal Kostnad				
Antal vardagar	260	Ordningsvakt	1 18 900 kr				
Antal helgdagar (fre/lör)	105	Arbetsledare	1 21 600 kr				
Antal OV timmar per vecka (vardag)		OB - Tillägg vardag	1 852 kr				
Månd-torsd 12-24, fred 12-18	54						
Antal OB timmar vardag		OB - Tillägg helgnatt/helgdag	2 2 911 kr				
Månd-torsd 18-06	24						
Antal OV timmar helgnatt		OB - Tillägg helgdag	2 1 453 kr		Årlig Kostnad 10V och 1AL	Årlig Kostnad 6OV och 1AL	Årlig Kostnad 8OV och 1AL
Fred 18-03, lörd 18-03, sönd 18-03	27						
Antal OV timmar helgdag		Total Kostnad per vecka	45 715 kr		2 377 197 kr	7 291 197 kr	9 256 797 kr
Antal OV timmar helgdag lörd 12-18, sönd 12-18	12	Tillägg Storhelg	48 5 030 kr		Tillkommer kostnad storhelger etc		
3 storhelger		Tillägg Midsommar, nyår, jul	48 11 273 kr				
OB midsommar, jul, nyår (D)		Cykel tillägg per vecka	2 280 kr				
		Till ovanstående tillkommer driftkostnader såsom lokaler, utrustning etc					
Kostnad per timme OV	350 kr						
Kostnad per timme AL	400 kr						
OB vardagar 18-06 (A)	35,49 kr						
OB helgdagar 06-18 (B1)	60,54 kr						
OB helgnatt 18-06 (B2)	53,90 kr						
OB storhelg (C):	104,80 kr						
OB midsommar, jul, nyår (D)	234,85 kr						
Cykel tillägg per dag	20,00 kr						
Sociala avgifter per timme	10,00 kr						

Produkt eller tjänst	Antal	Hyra/år	Kostnad	Kommentar
Total kostnad om man köper alla radio, utrustning, abonnemang repeater, installation etc	0	125870	0 kr	All incl. 25 apparater
Komradio Uth DP4400 UHF hyra	25	2200	55 000 kr	S.V.B Försäljning
Repeater hyra och programmering	1	3300	3 300 kr	S.V.B Försäljning
Rakel - enhet med laddare hyra	2	7795	15 590 kr	S.V.B Försäljning
För att underlätta riktade anrop kan radio med display och knappats användas (kan hyras också)	0	4960	0 kr	S.V.B Försäljning
Säkerhetshandbok – Layout, korr, tryck	1	100000	100 000 kr	engångskostnad
Minibuss	1	48000	48 000 kr	Malmö Leasing AB
Modifiering av minibuss	0	25000	0 kr	Malmö Leasing AB?
Tryck på bilen	1	8000	8 000 kr	engångskostnad
Utrustning till buss (klaffstolar, filt, godis, nallar, hjärtstartare, spel, smittskyddskärl etc)	1	15000	15 000 kr	återbrukade möbler
Bord (skrivbord och stort bord för möten)	1	9000	9 000 kr	återbrukade möbler
Stolar kontorsstol	1	5000	5 000 kr	återbrukade möbler
Vanliga stolar	20	475	9 500 kr	återbrukade möbler
kylskåp, mikrovågsugn, köksutrustning mm	1	22000	22 000 kr	Paketet innehåller: 1 diskmaskin, 1 diskbänk, 1 spis, 1 lädhuks, 1 kyl/frys, mikrovågsugn och 1 överskåp. Fungerande vred och riktiga graderingar på spisen. Start- och stoppknapp och riktiga "program" på diskmaskinen. Kylskåpet har plats för riktiga mjölkförpackningar i dörren. Frys med hyllor. Överskåp med luckor och spisfläkt med startknapp. Lådor med nullexp
Kontorsutrustning - AV, pennor, papper etc	1	1000	1 000 kr	rutin för beställningar - vem?
Dator + skrivare	1	5000	5 000 kr	ATEA
Kroppsburna kameror typ Pro Go eller liknande	15	2 500	37 500 kr	Nordic Alarm kan leverera
Larm till lokalen	1	12000	12 000 kr	Nordic Alarm kan leverera
Passersystem (lätt för alla att ha en Tag som kan programmeras efter behörighe)	1	25000	25 000 kr	Swelock - Smart Passage
Cyklar – krav i avtal?	3	5000	15 000 kr	en reservcycle - KT?
Griptrum – fasta installationer, gärna golvbrunn och vattenslang om möjligt (bör vara lätt att spola rent om en fylla spy i v)	1	100000	100 000 kr	Guesstimate be KT om pris?
Lokal – hyra, städning, el, sophantering, Toalett	1	50000	50 000 kr	Guesstimate be KT om pris?
Arbetskostnader för uppsättning, kalibrering och installation av kameror, radio och annan teknisk utrustning	10	750	7 500 kr	S.V.B Försäljning och Nordic Alarm
			#####	
			#####	
			#####	
Utnyttja våra avtal så långt det bara är möjligt. Då får vi kvalitetskontroll, uppföljning och ger bra media!				
Med oförutsedda utgifter menas sådana kostnader som vi just nu inte vet om.		per månad år 1	50 000 kr	